

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра клінічної лабораторної діагностики
Навчальний рік 2021-2022

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«ВПЛИВ ЛІКІВ НА ЛАБОРАТОРНІ ПОКАЗНИКИ»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент Нормативний

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація «Лабораторна діагностика»

Освітньо-професійна програма «Лабораторна діагностика»

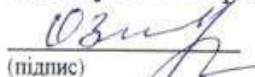
Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 2

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
клінічної лабораторної діагностики

Протокол від
“ 28 ” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

О.І. Залюбовська
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем професійної
підготовки

(назва)

Протокол від
“ 30 ” серпня 2020 року № 1

Голова

В.Д. Марковський
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

Залюбовська О.І. – завідувач кафедри клінічної лабораторної діагностики, д.мед.н., професор
 Тюпка Т.І. – професор кафедри клінічної лабораторної діагностики, д.мед.н., професор
 Авідзба Ю.Н. – доцент кафедри клінічної лабораторної діагностики, к.ф.н., доцент.
 Литвиненко М.І. – доцент кафедри клінічної лабораторної діагностики, к.мед.н., доцент.

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Авідзба Юлія Наліковна
Інформація про викладача	Професійні інтереси: Лабораторна медицина, вплив ліків на лабораторні показники, діагностика та лікування невідкладних станів. Профайл викладача: http://31.128.79.157:8083/user/profile.php?id=62
Контактний тел.	057-057-725-01-91, +0990637933
E-mail:	kkld1@ukr.net
Інформація про консультації: <u>очні консультації</u> розклад: місце проведення: <u>он-лайн консультації</u>	вівторок з 15.00 до 17.00 четвер з 15.00 до 17.00 Університетська клініка ХНМУ, вул. Олександра Шпейера, 4 за попередньою домовленістю, Moodle, Zoom
Локація	 <p style="text-align: right;">вул. Олександра Шпейера, 4</p>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Опис дисципліни

Курс - II

Конкретний семестр/навчальний рік – осінній /2021-2022

Обсяг дисципліни: загальна кількість кредитів – 3 лекції – 10 годин, практичні заняття – 32 годин, СРС – 48 годин.

Загальна характеристика дисципліни. Дисципліна «Вплив ліків на лабораторні показники» включає до себе відомості з оцінки ефективності та безпеки застосування лікарських засобів та вплив лікарських засобів на результати лабораторних досліджень

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: лікарські засоби, що впливають на лабораторні показники різними шляхами, зміни перебігу хвороби, «побічною дією» на функції окремих органів та систем, токсичним ефектом, пов'язаним з передозуванням та кумуляцією, інтерференцією деяких засобів в процесі проведення досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити. «Клінічна оцінка лабораторних досліджень», «Клінічна імунологія та алергологія», «Система якості лабораторних досліджень».

Постреквізити. «Біохімія патологічних процесів», «Доказова медицина. Алгоритми та стандарти лабораторних досліджень».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни:

- багатостороннє вивчення факторів, що впливають на лабораторні показники;
- вивчення механізмів розвитку побічних реакцій лікарських засобів (далі - ЛЗ);
- формування у студентів знань щодо впливу ЛЗ на лабораторні показники.
- засвоєння основних принципів і технології пошуку наукової інформації у фахових виданнях та можливість використовувати її на практиці.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни:

- вивчити основні групи лікарських засобів, які впливають на лабораторні дослідження;
- вивчити вплив ЛЗ на клінічні дослідження;
- вивчити вплив ЛЗ на біохімічні дослідження.

1.3 Компетентності та результати навчання згідно з вимогами стандарту

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

– *інтегральна*:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної

діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.

– *загальні*:

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

– *спеціальні (фахові, предметні)*:

Здатність оцінювати вплив ліків на результати лабораторних досліджень

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

Класифікація компетентності за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність				
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної				

діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.

Загальні компетентності

1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації різних джерел	Знати: способи одержання наукової та професійної інформації; джерела одержання потрібної інформації	Вміти: упорядковувати, оцінювати, аргументувати, класифікувати одержану інформацію; узагальнювати одержану інформацію, готувати рекомендації щодо наступного її використання	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації	Удосконалення інформаційної грамотності та оптимальне застосування її в професійній діяльності
---	---	--	--	--

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1. Здатність оцінювати вплив ліків на результати лабораторних досліджень	Знати: механізми впливу медикаментів та хімічних речовин на лабораторні показники;	Вміти: диференціювати відхилення лабораторних показників внаслідок застосування ліків та дії хімічних речовин від референсних значень та змін спричинених хворобою	Взаємодіяти із закладами охорони здоров'я, медичними організаціями щодо проведення клінічних випробувань лікарських препаратів	Відповідальність за достовірність результатів дослідження усвідомлення необхідності навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих і здобуття нових фахових знань
---	--	--	--	---

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Застосовувати професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.

ПРН 2. Знаходити рішення у професійній діяльності, мати достатню компетентність в методах самостійних досліджень, бути здатним інтерпретувати їх результати

ПРН 5. Аргументувати висновки та виявляти зв'язки між сучасними концепціями в організації процесу управління на кожному етапі професійної діяльності.

ПРН 8. Надавати консультативну допомоги пов'язану з професійною діяльністю. Виконувати вимоги посадових інструкцій, самоудосконалюватись.

ПРН 13. Виконувати та використовувати методики лабораторних досліджень для діагностики захворювань, визначення характеристики тяжкості, періоду та терміну хвороби, прогнозу, контролю за лікуванням та його результатами

ПРН 16. Виконувати точно та якісно лабораторні дослідження, удосконалювати методики їх проведення, забезпечувати якість клінічних лабораторних досліджень, достовірність і єдність результатів та навчати інших

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills):**

- комунікативність,
- робота в команді,
- конфлікт-менеджмент
- тайм-менеджмент,
- лідерські навички.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3,0	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 224 «Технології медичної підготовки та лікування» ОКР «Магістр» (шифр і назва)	Рік підготовки:
		2-й
Години для денної форми навчання: аудиторних – 42 самостійної роботи студента - 48	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий магістерський ОПП «Лабораторна діагностика»	Семестр
		3-й
		Лекції
		10 год.
		Практичні, семінарські
		32 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		48 год.
		Індивідуальні завдання
Вид контролю – диф. залік		

2.1 Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьо го	у тому числі				
л		п	л	ін	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1						
Загальні питання побічної дії ліків.						
Побічна дія різних фармакотерапевтичних груп лікарських засобів.						
ТЕМА 1. Основи законодавства України про лікарські засоби. Основні способи попередження побічної дії лікарських засобів.	1,5	0,5	1	-	-	-
ТЕМА 2. Класифікація побічної дії лікарських засобів.	2,5	0,5	2	-	-	-
ТЕМА 3. Побічні ефекти лікарських препаратів та заходи профілактики їх виникнення.	2	1	1	-	-	-
Усього розділ 1	6	2	4	-	-	-
Розділ дисципліни 2.						
Побічна дія лікарських препаратів на різні системи та органи людини.						
ТЕМА 4. Лікарські засоби, що діють переважно на центральну нервову систему. Зміни лабораторних показників.	17	1	4	-	-	12
ТЕМА 5. Лікарські засоби переважно діючі на периферійну нервову систему. Зміни лабораторних показників.	13	1	4	-	-	8
ТЕМА 6. Лікарські засоби що впливають на функції	18	2	8	-	-	8

органів і тканин. Зміни лабораторних показників.						
ТЕМА 7. Лікарські засоби що впливають на обмінні процеси і внутрішнє середовище організму. Зміни лабораторних показників.	14	2	4	-	-	8
ТЕМА 8. Лікарські засоби з протимікробною і протипаразитарною активністю. Зміни лабораторних показників.	14	2	4	-	-	8
ТЕМА 9. Лікарські засоби спеціального призначення. Зміни лабораторних показників.	8	-	4	-	-	4
Усього розділ 2	84	8	28	-	-	48
Усього годин дисципліна	90	10	32	0	0	48

2.1.1 Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми лекції	Кількість годин	Види лекцій
1	Основи законодавства України про лікарські засоби. Основні способи попередження побічної дії лікарських засобів. Класифікація побічної дії лікарських засобів. Побічні ефекти лікарських препаратів та заходи профілактики їх виникнення.	2	Лекція-інформація, вступна
2	Лікарські засоби, що діють переважно на центральну та периферійну нервову систему. Зміни лабораторних показників.	2	Навчальна, оглядова, поточна
3	Лікарські засоби що впливають на функції органів і тканин.	2	Лекція-брифінг, оглядова, поточна
4	Лікарські засоби що впливають на обмінні процеси і внутрішнє середовище організму.	2	Навчальна, академічна, поточна
5	Лікарські засоби з протимікробною і протипаразитарною активністю.	2	Інтерактивна лекція
	РАЗОМ:	10	

2.1.2 Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Основи законодавства України про лікарські засоби. Основні способи попередження побічної дії лікарських засобів. Поняття про безпеку ліків. Основні принципи та підходи до лікування медикаментозних отруєнь.	1	розповідь - пояснення, бесіда	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);
2	Класифікація побічної дії лікарських засобів. Види побічної дії ліків. Ідіосинкразія. Алергічні реакції. Мутагенність, тератогенність, ембріотоксичність, фетотоксичність, канцерогенність. Синдром відміни, толерантність.	2	Демонстрація, презентація	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування;
3	Побічні ефекти лікарських препаратів та заходи профілактики їх виникнення. Фармакологічні ефекти,	1	Демонстрація,	усне опитування

	протипоказання, показання до застосування, режим дозування. Порівняльна характеристика. Передозування абсолютне та відносне.		презентація, дискусія	(індивідуальне і фронтальне); реферати
4	Лікарські засоби, що діють переважно на центральну нервову систему. Зміни лабораторних показників. Протиепілептичні засоби, зміни лабораторних показників. Протипаркінсонічні засоби, зміни лабораторних показників. Спирти (алкоголі), зміни лабораторних показників. Наркотичні анальгетики, зміни лабораторних показників. Ненаркотичні анальгетики, зміни лабораторних показників. Нейролептичні засоби, зміни лабораторних показників. Транквілізуючі засоби, зміни лабораторних показників. Седативні засоби, зміни лабораторних показників. Нормотімічні препарати (солі літію), зміни лабораторних показників.	4	Робота в лабораторіях, розповідь-пояснення, моделювання процесів і ситуацій	тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати
5	Лікарські засоби переважно діючі на периферійну нервову систему. Зміни лабораторних показників. Засоби, що діють на еферентний відділ периферійної нервової системи. Холіноміметичні засоби, зміни лабораторних показників. М-холіноблокуючі засоби, зміни лабораторних показників. Н-холіноблокатори з вибіркою дією на вегетативні ганглії (гангліоблокатори), зміни лабораторних показників. Н-холіноблокатори з вибірковою дією в ділянці закінчень рухових нервів (міорелаксанти, курареподібні засоби), зміни лабораторних показників. М-Н-холіноблокатори, зміни лабораторних показників. Адреноміметичні засоби, зміни лабораторних показників. Антиадренергічні засоби, зміни лабораторних показників. Серотонінергічні та антисеротонінергічні засоби, зміни лабораторних показників. Дофамінергічні засоби, зміни лабораторних показників.	4	Робота в лабораторіях, моделювання процесів і ситуацій	тестовий контроль; індивідуальні завдання
6	Лікарські засоби що впливають на функції органів і тканин. Зміни лабораторних показників. Засоби, що впливають на функції органів дихання, зміни лабораторних показників. Серцеві глікозиди, зміни лабораторних показників. Неглікозидні синтетичні кардіотонічні засоби, зміни лабораторних показників. Протиаритмічні засоби, зміни лабораторних показників. Діуретичні засоби, зміни лабораторних показників. Урикозуричні засоби, зміни лабораторних показників. Гіпотензивні (антигіпертензивні) засоби, зміни лабораторних показників. Гіпертензивні препарати, зміни лабораторних показників. Антиангіальні засоби, зміни лабораторних показників. Ангіопротекторні засоби, зміни лабораторних показників. Засоби, знижують апетит і вагу, зміни лабораторних показників. Ферментні препарати, що поліпшують процеси	8	Робота в лабораторіях, моделювання процесів і ситуацій	тестовий контроль

	<p>травлення, зміни лабораторних показників. Засоби, що впливають на тонус і моторику ШКТ, зміни лабораторних показників. Антацидні засоби, зміни лабораторних показників. Противиразкові засоби, зміни лабораторних показників. Блювотні, протиблювотні, протинудотні та протизахитувальні засоби, зміни лабораторних показників. Проносні засоби, зміни лабораторних показників. Жовчогінні засоби, зміни лабораторних показників. Гепатопротекторні засоби, зміни лабораторних показників. Засоби, що вживають при порушенні екскреторної функції підшлункової залози, зміни лабораторних показників. Гемопоетичні засоби, зміни лабораторних показників. Засоби, що інгібують скипання крові, зміни лабораторних показників. Антигеморагічні і гемостатичні засоби, зміни лабораторних показників.</p>			
7	<p>Лікарські засоби що впливають на обмінні процеси і внутрішнє середовище організму. Зміни лабораторних показників. Вітамінні препарати й речовини з вітамінною активністю, зміни лабораторних показників. Ферментні препарати, зміни лабораторних показників. Гормональні препарати та препарати, які впливають на функцію залоз внутрішньої секреції, зміни лабораторних показників. Амінокислоти, зміни лабораторних показників. Плазмозамінюючі й дезінтоксикаційні розчини, зміни лабораторних показників. Препарати для парентерального живлення, зміни лабораторних показників. Засоби, що вживаються для корекції кислотно-лужної та іонної рівноваги в організмі, зміни лабораторних показників. Протизапальні засоби, зміни лабораторних показників. Протиалергічні засоби, зміни лабораторних показників.</p>	4	Робота в лабораторіях, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
8	<p>Лікарські засоби з протимікробною і протипаразитарною активністю. Зміни лабораторних показників. Сульфаніламідні препарати, зміни лабораторних показників. Синтетичні антибактеріальні препарати різних хімічних груп, зміни лабораторних показників. Антибіотики, зміни лабораторних показників. Протитуберкулезні засоби, зміни лабораторних показників. Антигельмінтні засоби, зміни лабораторних показників. Протигрибкові засоби, зміни лабораторних показників.</p>	4	Робота в лабораторіях, моделювання процесів і ситуацій, презентація, дискусія	Реферати
9	<p>Лікарські засоби спеціального призначення. Зміни лабораторних показників. Протипухлинні засоби, зміни лабораторних показників. Засоби для профілактики і лікування променевої хвороби, зміни лабораторних показників. Засоби швидкої допомоги при гострих медикаментозних отруєннях, зміни лабораторних показників.</p>	4	Робота в лабораторіях, моделювання процесів і ситуацій, презентація	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування;

			ція, дискусія	тестовий контроль; індивідуа льні завдання; реферати
	Разом	32		

2.1.3 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Засоби для загальної анестезії(наркозу), зміни лабораторних показників.	2	Робота з текстом, конспекту -вання	тестовий контроль
2	Снодійні засоби, зміни лабораторних показників.	2	Робота з текстом, конспекту -вання	тестовий контроль
3	Засоби для лікування хронічного алкоголізму, зміни лабораторних показників.	2	Робота з текстом, конспекту -вання	тестовий контроль
4	Антидепресанти, зміни лабораторних показників.	2	Робота з текстом, конспекту -вання	тестовий контроль
5	Психомоторні стимулятори, зміни лабораторних показників.	2	Робота з текстом, конспекту -вання	тестовий контроль
6	Засоби, які стимулюють ЦНС, зміни лабораторних показників.	2	Робота з текстом, конспекту -вання	самоконт роль
7	Засоби, «тонізуючі» ЦНС, зміни лабораторних показників.	2	Індивідуа льні (групові) творчі ситуацій- ній практичні завдання	Презента ція та за- хист ре- зультатів викона- ння твор- чих інди- відуаль- них (гру- пових) ситуацій- них і пра- ктичних завдань
8	Засоби, що впливають на процеси метаболізму в головному мозку, зміни лабораторних показників.	2	Робота з текстом, конспекту	Презента ція та за- хист ре-

			-вання	зультатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
9	Місцевоанестезуючі засоби, зміни лабораторних показників.	2	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
10	Терпкі засоби, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	самоконтроль
11	Обволікальні засоби, зміни лабораторних показників.	1	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
12	Адсорбуючі засоби, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
13	Подразнюючі засоби, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
14	Засоби, що поліпшують мозковий кровообіг, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуацій-

				них і практичних завдань
15	Засоби, що підвищують апетит (гіркоти), зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
16	«Вітрогінні» засоби й засоби, що зменшують газоутворення у кишечнику, зміни лабораторних показників.	1	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
17	Холеліолітичні засоби, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
18	Біогенні та синтетичні препарати, які стимулюють метаболічні процеси, зміни лабораторних показників.	2	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
19	Антигіпоксанти й антиоксиданти, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
20	Препарати, що коригують процеси імунітету, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
21	Гіполіпідемічні засоби, зміни лабораторних показників.	1	Індивідуальні (групові) творчі ситуацій-	Презентація та захист результатів виконан-

			ній практичні завдання	ня творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
22	Антисептичні й дезінфікуючі засоби, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
23	Протилепрозні засоби, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
24	Противірусні засоби, зміни лабораторних показників.	2		
25	Протисифілітичні засоби, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
26	Протималярійні засоби, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
27	Протитрихомонадні засоби, зміни лабораторних показників.	1	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні	Презентація та захист результатів виконання творчих

			практичні завдання	чих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
28	Протиамебні засоби, зміни лабораторних показників	1		
29	Протиліямблійозні засоби, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
30	Протитоксоплазмозні засоби, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
31	Протилейшманіозні засоби, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
32	Засоби для лікування педикульозу, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
33	Засоби для лікування корості, зміни лабораторних показників.	1	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль
34	Антидоти, сорбенти, комплексоноутворювачі, зміни лабораторних показників.	2	Робота з текстом, конспектування	тестовий контроль

			-вання	
35	Рентгенконтрастні речовини і деякі інші діагностичні засоби, зміни лабораторних показників.	2	Робота з текстом, конспекту -вання	самоконт роль
	Разом	48		

Підсумковий контроль: диференційований залік

3. ПОЛІТИКА ТА ЦІННОСТІ ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття здобувачами вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачам вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- дотримання академічної доброчесності,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка.

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Здобувачам вищої освіти важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;

- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і територію);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів.

Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач-здобувач вищої освіти», «здобувач вищої освіти-здобувач вищої освіти», «здобувач вищої освіти-група здобувачів вищої освіти».

Політика щодо академічної доброчесності.

Кафедра клінічної лабораторної діагностики підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами.

Організація інклюзивного навчання в закладах вищої освіти здійснюється згідно з наказом ХНМУ № 203 від 22.06.2018 «Про затвердження порядку супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території (в приміщеннях) ХНМУ.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни (активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи).

Протягом вивчення дисципліни здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- систематично відвідувати практичні заняття та лекції;
- вести конспекти практичних занять;
- приймати активну участь у роботі на заняттях;
- виконувати семестрові завдання.

Заохочення та стягнення.

Додаткові бали за досягнення у науковій, науково-технічній, громадській та спортивній діяльності призначаються здобувачам вищої освіти за такі досягнення в семестрі.

Техніка безпеки.

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці, заходи щодо попередження розповсюдження Covid-19 шляхом проведення відповідного інструктажу.

Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі та ін.

Силабус навчальної дисципліни оновлюється щорічно в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

Підставою для оновлення силабусу можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та / або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів вищої освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми;
- ініціатива роботодавців;
- результати оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і / або інших ресурсних умов реалізації силабусу;
- результати обов'язкового опитування здобувачів вищої освіти про враження від вивчення навчальної дисципліни.

4. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за дисципліну визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності студента та оцінки диференційованого заліку, які виставляються при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок.

Оцінювання навчальної діяльності здобувача вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, враховуючи рівень підготовки до заняття під час самостійної роботи студента, виконання практичної частини роботи, оформлення протоколу практичного заняття, а також якості виконання індивідуального завдання. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти та засвоєння практичних навичок.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Засвоєння кожної теми контролюється на практичних заняттях. Успішність здобувача вищої освіти оцінюється традиційними оцінками "5", "4", "3", "2".

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Самостійна робота здобувачів вищої освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при складанні заліку.

Формою підсумкового контролю дисципліни є диференційний залік (Д/З), який проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни.

Допуск до Д/З визначається у балах ПНД, а саме: min - 70, max - 120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від - 50 до - 80 балів. Оцінка з дисципліни є сума балів за поточної навчальної діяльності студентів (ПНД) та іспиту у балах від min – 120 до max - 200 і відповідає національній шкалі та шкалі ECTS .

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» (таблиця 1,2)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70

4-бальна шкала	120-бальна шкала
3,95- 3,98	95

4-бальна шкала	120-бальна шкала
Менше 3	Недостатньо

Проведення та оцінювання Д/З.

Критерії оцінювання теоретичних знань

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Критерії оцінювання практичних навичок

Кількість навичок	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами практичної частини	За кожну практичну навичку студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Оцінка з дисципліни

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо під час Д/З.

Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та іспиту становить min – 120 до max – 200.

Технологія оцінювання дисципліни.

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання).

Відпрацювання пропущених занять з будь-яких причин є обов'язковим для всіх здобувачів вищої освіти, незалежно від джерел фінансування навчання.

Заняття, що були пропущені з поважних причин відпрацьовуються безкоштовно.

Відпрацювання пропущених занять впродовж одного місяця після їх пропуску, здійснюються без дозволу декана (заступника декана) та без здійснення оплати, незалежно від причин пропуску, науково-педагогічному працівнику відповідної кафедри у вільний від занять час щоденно, крім неділі.

Незалежно від причин пропусків, студенти зобов'язані відпрацювати пропущені заняття до початку екзаменаційної сесії, крім випадків надання індивідуального графіку в

установленому в Університеті порядку.

Безкоштовному відпрацюванню підлягають усі види навчальних занять (крім консультації), на яких студент не був присутній з поважної причини;

Відпрацювання пропуску лекцій проводиться виключно шляхом підготовки до захисту (співбесіда з лектором) реферату за темою лекції. Реферат повинен мати таку структуру: титульна сторінка, план, вступ, основна частина (розділи, пункти і підпункти), висновки, список використаних джерел, додатки (за необхідності).

Подання реферату здійснюється викладачу академічної групи, який перевіряє дотримання вимог до його написання та передає на розгляд завідувачу кафедри або лектору. Завідувач кафедри або лектор призначає термін захисту реферату, але не пізніше ніж один тиждень з моменту подання реферату викладачеві.

За дозволом завідувача кафедри допускається підготовка реферату у електронному вигляді з наступним його захистом у загальному порядку.

Відпрацювання практичних, лабораторних, семінарських занять здійснюється черговому НПП кафедри.

Відмітка про відпрацювання заноситься НПП кафедри до журналу обліку відпрацювань пропущених занять (Ф. У-04). Позитивна оцінка про відпрацювання заноситься до журналу обліку роботи академічної групи (Ф. У-5.01.2.Б).

Відпрацювання незадовільних оцінок, отриманих здобувачем вищої освіти на навчальному занятті, є обов'язковим. Відпрацювання отриманої здобувачем вищої освіти при поточному контролі незадовільної оцінки здійснюється безкоштовно.

Контрольні питання, завдання до самостійної роботи

1. Основи законодавства України про лікарські засоби.
2. Система фармакологічного нагляду в світі та Україні.
3. Загальні питання побічної дії ліків.
4. Побічна дія різних фармакотерапевтичних груп засобів.
5. Фармнагляд. Класифікація побічної дії лікарських засобів.
6. Основні способи попередження побічної дії лікарських засобів.
7. Види побічної дії ліків. Передозування абсолютне та відносне. Непереносимість. Ідіосинкразія. Алергічні реакції. Мутагенність, тератогенність, ембріотоксичність, фетотоксичність, канцерогенність. Синдром відміни, толерантність.
8. Основні принципи та підходи до лікування медикаментозних отруень.
9. Побічна дія препаратів, що застосовуються для лікування захворювань ЦНС
10. Сучасна класифікація нейролептиків, транквілізаторів, седативних засобів, антидепресантів.
11. Класифікація снодійних засобів, протипаркінсонічних та протиепілептичних препаратів.
12. Особливості дії снодійних препаратів, швидкість розвитку і тривалість дії, післядія, кумуляція, звикання, лікарська залежність, побічні ефекти.
13. Клінічна картина гострого отруєння снодійними препаратами і медикаментозна допомога при отруєнні.
14. Побічна дія протиепілептичних та протипаркінсонічних засобів.
15. Токсикологія етилового спирту. Гостре та хронічне отруєння етиловим спиртом та заходи допомоги.
16. Фармакодинаміка дисульфіраму. Побічна дія нейролептиків, транквілізаторів, седативних засобів, антидепресантів, психостимуляторів. Клінічна картина. Антидот при передозуванні снодійних та транквілізуючих засобів – флуманезенід, механізм антидотної дії.
17. Побічна дія препаратів, що застосовуються для місцевої та загальної анестезії.
18. Особливості передозування місцевими анестетиками (лідокаїн, новокаїн, совкаїн, анестезин).

19. Невідкладна допомога при передозуванні місцевими анестетиками.
20. Алгоритм допомоги при анафілактичному шоці. Методи попередження побічної дії лікарських засобів.
21. Вплив засобів для інгаляційного наркозу на серцево-судинну систему, дихання, обмін речовин, терморегуляцію.
22. Поняття про широту наркотичної дії засобів для наркозу. Можливі ускладнення при проведенні інгаляційного наркозу, профілактика цих ускладнень та допомога при їх виникненні.
23. Порівняльна характеристика засобів для неінгаляційного наркозу (активність, швидкість розвитку, тривалість дії, післядія, побічні ефекти).
24. Попередження виникнення побічних ефектів при проведенні неінгаляційного наркозу.
25. Побічна дія наркотичних та ненаркотичних анальгетиків.
26. Побічна дія наркотичних анальгетиків і нестероїдних протизапальних засобів.
27. Побічні дії наркотичних анальгетиків. Гостра і хронічна інтоксикація наркотичними анальгетиками (морфінізм), стан абсистенції. Наркоманія як соціально-біологічна проблема.
28. Застосування й властивості специфічних антагоністів наркотичних анальгетиків.
29. Фармакокінетика, фармакодинаміка, показання до застосування, побічні ефекти кислоти-ацетилсаліцилової: НПЗЗ-гастропатія (диспепсія, болі в епігастральній області, печія, нудота і блювання, важкі кровотечі з ШКТ), синдром Рейе, реакції гіперчутливості (бронхоспазм, набряки гортані і кропивниця).
30. Причини формування «аспіринової» бронхіальної астми і «аспіринової» тріади, (еозинофільний риніт, рецидивний поліпоз носу, гіперпластичні синусити).
31. Особливості фармакодинаміки похідних птозолону (анальгін, бутадіон), антранилової кислоти (кислота мефанамова), пропіонової кислоти (ібупрофен), індолуксусної кислоти (індометацин), фенілуксусної кислоти (вольтарен – диклофенак натрію – ортофен), ізоникотинової кислоти (амизон), оксиками (пироксикам, мелоксикам).
32. Найбільш типові ускладнення фармакотерапії неопіатними анальгетиками та способи їх корекції.
33. Побічна дія препаратів, що застосовуються для лікування захворювань серцево-судинної системи
34. Сучасна клінічна класифікація антигіпертензивних засобів. Фармакологічна характеристика антигіпертензивних засобів основної групи.
35. Фармакологія бета-адреноблокаторів.
36. Найбільш типові ускладнення фармакотерапії основної групи антигіпертензивних засобів способи їх корекції.
37. Лікарські засоби додаткової групи. Фармакологічна характеристика центральних α_2 - адреноміметиків; периферичних вазодилататорів. Найбільш типові ускладнення фармакотерапії додаткової групи антигіпертензивним препаратами та способи їх корекції.
38. Побічні ефекти серцевих глікозидів.
39. Гостре та хронічне отруєння серцевими глікозидами. Заходи допомоги та профілактика.
40. Побічна дія препаратів, що впливають на функцію органів дихання і травлення
41. Сучасна класифікація лікарських засобів, що впливають на функції органів дихання. Засоби, що стимулюють дихання, протикашльові, відхаркувальні засоби. Класифікація. Порівняльна характеристика препаратів. Найбільш часто очікувані побічні ефекти препаратів.
42. Комбіноване застосування відхаркувальних і протикашльових засобів. Засоби, що застосовують для лікування бронхіальної астми. Бронхолітики. Класифікація.

Фармакодинаміка. Побічні ефекти адреноміметиків, М-холіноблокаторів, «топічних» протизапальних, міотропних, бронхолітичних засобів.

43. Найкращі типові ускладнення фармакотерапії бронхолітиками та способи їх корекції.

44. Побічна дія лікарських засобів, що застосовуються в гастроентерології. Побічні ефекти засобів для лікування гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби (ГЕРХ), спазмолітиків, антидіарейних препаратів. Блювотні та протиблювотні лікарські засоби.

45. Загальна характеристика протиблювотних засобів: нейролептиків, фармакологічна характеристика блокаторів гістамінових H₂-рецепторів, порівняльна характеристика препаратів, фармакокінетика та фармакодинаміка М-холіноблокаторів та їх основні побічні ефекти. Фармакологічна характеристика блокаторів протонного насоса та основні побічні ефекти.

46. Побічна дія хіміотерапевтичних засобів.

47. Класифікація антибіотиків за хімічною будовою, спектром та механізмом дії. Бета-лактами. Механізм.

48. Порівняльна характеристика препаратів, показання до застосування, побічні та токсичні ефекти.

49. Анафілактичний шок на пеніциліни та заходи допомоги. Група цефалоспоринів.

50. Класифікація препаратів за шляхом введення та поколіннями (генераціями). Механізм та спектр дії. Показання до застосування.

51. Порівняльна характеристика препаратів групи цефалоспоринів.

52. Побічна дія цефалоспоринів. Фармакологічна характеристика макролідів, тетрациклінів: класифікація, побічна дія та протипоказання. Фармакологічна корекція та профілактика ускладнень при застосуванні тетрациклінів.

53. Препарати групи левоміцетину. Механізм та спектр дії, показання до застосування, побічна дія, можливість розвитку важкої інтоксикації у немовлят.

54. Побічні ефекти та фармакологія аміноглікозидів. Побічні ефекти лінкозамідів.

55. Показання та протипоказання до застосування глікопептидів, побічні ефекти.

56. Побічна дія протигрибкових (протимікозних) лікарських засобів. Фармакокінетика, фармакодинаміка поліенів, імідазолів, триазолів, алаламінів, ехінокандинів.

57. Препарати групи синтетичних хіміотерапевтичних засобів (сульфаніламід, фторхінолони, нітрофурані). Механізм та спектр дії, показання до застосування, побічна дія, можливість розвитку інтоксикації.

58. Побічна дія НПЗЗ, глюкокортикоїдів. Побічна дія лікарських засобів, що впливають на систему крові

59. Класифікація протизапальних засобів.

60. Основна спрямованість дії. Фармакологія нестероїдних протизапальних засобів.

61. Порівняльна характеристика препаратів за ступенем інгібування ЦОГ (циклооксигенази) - 1 та -2 і вираженості протизапальної дії. Побічні ефекти препаратів та заходи профілактики їх виникнення.

62. Характеристика стероїдних протизапальних засобів, механізм дії, показання та протипоказання до застосування, побічна дія. Стероїдні протизапальні лікарські засоби. Фармакологічні ефекти, протипоказання, показання до застосування, режим дозування.

63. Порівняльна характеристика. Побічні ефекти глюкокортикостероїдів.

64. Базисні протиревматоїдні препарати: хлорохінін, ауранофін, пеніциламін, сульфасалазин.

65. Застосування імунодепресантів для лікування ревматоїдних артритів та інших запальних процесів.

66. Засоби для лікування гострого подагричного артриту (НПЗС, колхіцин, глюкокортикоїди), Лікарські засоби для довготривалого лікування подагри.

67. Класифікація засобів, що впливають на систему крові. Загальна характеристика лікарських засобів, що впливають на кровотворення.

68. Побічна дія лікарських засобів, що впливають на еритропоез та лікарських засобів, які використовують при гіпохромній анемії. Фармакокінетика, фармакодинаміка препаратів заліза (заліза закисного сульфат, ферум-лек).

69. Комбіновані препарати (тардиферон, ферковен, фероплекс). Гостре отруєння препаратами заліза та заходи допомоги. Фармакологія коаміду.

70. Фармакологічна характеристика десферала.

Правила оскарження оцінки

Апеляція здобувача вищої освіти щодо оцінки (кількості балів), отриманої на іспиті у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки.

Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності студента.

Додаткове опитування здобувача вищої освіти при розгляді апеляцій не допускається.

Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома студента не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра клінічної лабораторної діагностики підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Залюбовська О.І. Вплив лікарських засобів на лабораторні показники / О.І. Залюбовська, В.В. Зленко, Авідзба Ю.Н., М.І. Литвиненко, О.М. Яворська та ін. // Навчальний посібник для бакалаврів, магістрів та лікарів-інтернів спеціальності «Лабораторна діагностика», лікарів-клініцистів, студентів медичних, фармацевтичних вищих навчальних закладів та коледжем. Вид. ФОП Лотох М.Г., 2016, 116 стр.
2. Залюбовська О.І., Зленко В.В., Авідзба Ю.Н., Литвиненко М.І., Нечвоглод Т.О. Клінічна лабораторна діагностика, навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, 2015, - 105с.
3. Клінічна лабораторна діагностика: підручник / Л.Є. Лаповець, Г.Б. Лебедь, О.О. Ястремська та ін., Вид. «Медицина», 2019, - 432С.
4. Посібник до вивчення курсу «Клінічна лабораторна діагностика» [Текст]: / Т.М.Шевченко, С.А.Лацинська, С.І.Вальчук. – Д.: РВВ ДНУ, 2015. – 70 с.
5. Залюбовська О.І., Зленко В.В., Авідзба Ю.Н., Литвиненко М.І. Організація роботи та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму в лабораторно-діагностичних установах різного профілю , навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, 2015, - 105с.
6. Biletska H. Lyme-borreliosis in Ukraine //SES: prophylactic medicine. – 2011. – P. 30-31.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Репозитарій Харківського національного медичного університету
<https://repo.knmu.edu.ua/home>

2. Наукової бібліотеки ХНМУ <https://libr.knmu.edu.ua>